

Bestuursovereenkomst Versterken Friese IJsselmeerkust, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Deze bestuursovereenkomst Versterken Friese IJsselmeerkust bestaat uit twee delen. In deel A worden de bestuurlijke afspraken en overeengekomen verplichtingen tussen het rijk en de provincie Fryslân weergegeven, in deel B de afspraken tussen de provincie Fryslân en de overige betrokken partijen.

Deel A

Partijen,

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat, handelende als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, mevrouw drs. C. van Nieuwenhuizen-Wijbenga, hierna te noemen: "het rijk"

en

Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, handelend als bestuursorgaan, en de provincie Fryslân als zodanig, beiden ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde S. de Rouwe, daartoe gevolmachtigd door het college van Gedeputeerde Staten c.q. de commissaris van de Koning de heer A.A.M. Brok handelende ter uitvoering van een besluit van het college van Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning d.d. 5 februari 2019 hierna gezamenlijk te noemen: "de provincie".

Overwegen het volgende,

- Naar aanleiding van het Deltaprogramma IJsselmeergebied is in 2014 besloten vanuit het Deltafonds € 12 miljoen ter beschikking te stellen voor erosiebeperkende maatregelen langs de Friese IJsselmeerkust. Hiertoe is besloten omdat geconstateerd werd dat de Friese IJsselmeerkust aan erosie onderhevig is, problemen met overstromingen van buitendijkse natuur kent en de verwachting was dat het nieuwe peilbesluit voor het IJsselmeergebied daar geen verbetering in zou aanbrengen.
- De rijksbijdrage van € 12 miljoen is bestuurlijk bevestigd in de Bestuursovereenkomst Zoetwatermaatregelen IJsselmeergebied 2016-2021, d.d. 2 oktober 2015.
- De provincie Fryslân is in 2015 een verkenning gestart om te onderzoeken hoe maatregelen waarmee erosie aan de buitendijkse gebieden langs de Friese IJsselmeerkust kan worden teruggedrongen, gekoppeld kunnen worden aan opgaven in het kader van de door de regio gewenste ontwikkeling van het gebied.
- Rijk en regio hebben onder voorwaarden van regionaal draagvlak en juridische en financiële aspecten een voorkeursbeslissing genomen voor aanpak erosie Friese kust in combinatie met een regionaal pakket maatregelen ter bevordering van regionale economie, natuur, recreatie en cultuur-historisch erfgoed. Deze voorkeursbeslissing is bekrachtigd in het BO MIRT Noord-Nederland van 22 november 2018.
- De voorkeursbeslissing bestaat uit een vijftal maatregelenpakketten, namelijk bij Workum, bij Mokkebank, bij Lemmer – Taczijl, bij Hindeloopen en bij Gaasterland (zie bijlage 1).
- Dat het regionaal draagvlak voor het voorkeursalternatief in de stuurgroep van 19 november 2018 bevestigd is en middels een brief d.d. 23 januari 2019 is vastgelegd.
- Dat partijen de behoefte hebben om afspraken vast te leggen over financiële bijdragen van partijen alsmede de organisatie en inrichting van de planuitwerkingsfase en de realisatiefase.
- De afspraken tussen de partijen rijk en provincie en provincie en gemeenten op te nemen in 1 overeenkomst die opgedeeld is in een deel A en B, waardoor de onderlinge relatie en afhankelijkheid tussen de gemaakte afspraken in deel A en B inzichtelijk zijn.

Komen het volgende overeen,

Artikel 1 Definities

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- Deltafonds*: Deltafonds, bedoeld in artikel 7.22a van de Waterwet;
- de Minister*: de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;
- de provincie*: Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, gevestigd te Leeuwarden;
- de regio*: de provincie Fryslân en de gemeenten De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân;
- de stuurgroep*: de stuurgroep Gebiedsagenda Sudwesthoeke;

f. *de voorkeursbeslissing*: de beschrijvingen van projecten zoals weergegeven in bijlage 1 van deze overeenkomst.

Artikel 2 Doel overeenkomst

Het doel van deze overeenkomst, deel A, is om afspraken vast te leggen over:

1. de financiële bijdragen van partijen;
2. de wijze waarop de financiële middelen uit het Deltafonds aan de provincie ter beschikking worden gesteld;
3. het vastleggen van afspraken over de verantwoording van beschikbaar gestelde bijdragen;
4. de organisatie en inrichting van de planuitwerkingsfase en de realisatiefase.

Artikel 3 Doelverantwoording bijdragen

1. De kosten ter uitvoering van de eerdergenoemde voorkeursbeslissing die vanuit het Deltafonds worden gefinancierd moeten passen binnen de wettelijke doelen van dat fonds, zijnde de financiering en bekostiging van:
 - a. maatregelen en voorzieningen ter voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;
 - b. maatregelen en voorzieningen ter bescherming of verbetering van de chemische of ecologische kwaliteit van watersystemen;
 - c. het inwinnen, bewerken en verspreiden van met de onderdelen a en b samenhangende gegevens en het verrichten van met de onderdelen a en b samenhangende onderzoeken.
2. Partijen komen overeen dat de planuitwerkingsfase een bevestiging moet opleveren van de passendheid zoals bedoeld in lid 1. Deze bevestiging zal onderdeel uitmaken van de door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat te nemen projectbeslissingen.
3. Projectbeslissingen moeten voldoen aan de criteria zoals verwoord in Spelregels van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (november 2016).

Artikel 4 Planuitwerking- en Realisatiefase

1. In de planuitwerkingsfase wordt door de provincie een vijftal maatregelenpakketten verder uitgewerkt. Het gaat om maatregelenpakketten uit de voorkeursbeslissing, te weten bij Workum, bij Mokkebank, bij Lemmer – Tacoziyl, bij Hindeloopen en bij Gaasterland.
2. Deze planuitwerkingen zullen ter advisering worden voorgelegd aan de stuurgroep. Met inachtneming van het advies van de stuurgroep zullen deze planuitwerkingen door de provincie aan de Minister worden voorgelegd, teneinde projectbeslissingen te verkrijgen. Deze procedure zal ook worden gevolgd bij wijzigingen in de realisatiefase ten opzichte van de projectbeslissingen.
3. Bij het nemen van de projectbeslissingen worden de financiële bijdragen voor het betrokken project definitief toegekend.
4. In geval er sprake is van extra financiële middelen of onderuitputting van beschikbaar budget is de stuurgroep bevoegd hierover te beslissen. Meevallers worden in eerste instantie ingezet om tegenvallers op andere projecten te compenseren of als risicoreservering aangehouden. Indien er geen tegenvallers zijn en voldoende risicoreservering is om toekomstige tegenvallers op te vangen, dan kan de stuurgroep besluiten om deze middelen aan te wenden voor extra maatregelenpakketten. De stuurgroep beslist over de hoogte van de risicoreservering.
5. Periodiek wordt het bestaande Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied door de provincie op de hoogte gebracht van de vorderingen van het project. In het bestuurlijk platform zijn de volgende partijen vertegenwoordigd: bij het IJsselmeergebied betrokken rijksoverheden, provincies, gemeenten en waterschappen.
6. Ten behoeve van de planuitwerkingen en de realisatie wordt door de provincie Fryslân een projectorganisatie opgezet en aangestuurd.

Artikel 5 Financiële Verplichtingen

1. De bijdrage vanuit het Deltafonds is in de periode 2019-2024 maximaal € 12 miljoen, inclusief BTW, voor de realisatie van de onder artikel 4 lid 1 en 2 benoemde maatregelenpakketten.
2. De regio gaat uit van een recht op compensatie van de BTW via het BTW Compensatie Fonds. De

provincie treedt namens de regio hierover in overleg met de Belastingdienst. Indien de Belastingdienst instemt met het recht op compensatie, wordt de bijdrage uit het Deltafonds als onbelaste bijdrage (lees: zonder BTW-component) aan de provincie ter beschikking gesteld. Het BTW-compensabele deel wordt overgeheveld naar het Ministerie van Financiën.

3. De bijdrage uit het Deltafonds wordt geïndexeerd volgens de Prijs Bruto Overheidsinvesteringen (IBOI-percentage).
4. Voorwaarde voor de rijksbijdrage is dat vanuit de regio een bedrag van € 4,9 miljoen (inclusief BTW) beschikbaar is voor de realisatie van de onder artikel 4 lid 1 en 2 benoemde maatregelenpakketten.
5. De personele kosten van de provincie zijn onderdeel van de begrote bijdrage vanuit de provincie. Het rijk neemt zijn personele kosten voor eigen rekening.
6. Personele kosten ten behoeve van de advisering en ondersteuning van de stuurgroep kunnen niet ten laste van het beschikbare budget worden gebracht.
7. Financiële verantwoording vindt middels "Single Information, Single Audit" (SISA) plaats via de jaarrekening van de provincie Fryslân. Inhoudelijke verantwoording vindt plaats via de stuurgroep.
8. Indien na realisatie/oplevering van de maatregelenpakketten nog budget resteert, wordt het restant op basis van de verhouding van de ingelegde bijdragen, aan de partijen teruggestort.

Artikel 6 Kasritme

1. De benodigde middelen uit het Deltafonds voor 2019 worden bij de Voorjaarsnota 2019 door de Minister via het provinciefonds ter beschikking gesteld aan de provincie. De hoogte van deze middelen is vermeld in onderstaande tabel onder de kolom "2019". De onderbouwing is opgenomen in bijlage 2.
2. De hoogte van de middelen voor de periode 2020-2024 is indicatief vermeld in onderstaande tabel onder de kolom "2020-2024". Na de projectbeslissingen zullen de financiële middelen voor de realisatiefasen via het provinciefonds ter beschikking worden gesteld aan de provincie.

Partij	2019			2020-2024			
	bedrag (excl BTW)	BTW	totaal	bedrag (excl BTW)	BTW	totaal	totaal
Rijk	€ 557.914	€ 117.162	€ 675.076	€ 9.359.441	€ 1.965.483	€ 11.324.924	€ 12.000.000
Regio	€ 227.210	€ 47.714	€ 274.924	€ 3.811.633	€ 800.443	€ 4.612.076	€ 4.887.000
Totaal	€ 785.124	€ 164.876	€ 950.000	€ 13.171.074	€ 2.765.926	€ 15.937.000	€ 16.887.000

Artikel 7 Organisatie plan- en realisatiefase

1. Voor de bestuurlijke afstemming en advisering zal gebruik gemaakt worden van de bestaande stuurgroep Gebiedsagenda Sudwesthoeke. Hierin zijn rijk en regio vertegenwoordigd.
2. Rijk en provincie leveren vanuit hun organisatie deelnemers voor de ambtelijke voorbereidingsgroep Versterken Friese IJsselmeerkust.
3. De projectgroep kan worden bemenst met mensen vanuit de verschillende partijen, als ook met externe inhuur.
4. Besluiten van de stuurgroep aangaande de uitvoering van deze overeenkomst ofwel besluiten over knelpunten in de planuitwerking- en/of realisatiefase kunnen uitsluitend met algemene stemmen van de bij deel A en B van deze overeenkomst betrokken partijen worden genomen.
5. De ambtelijke voorbereidingsgroep is verantwoordelijk voor een goede voorbereiding van de stuurgroep. Onderdeel daarvan is het doen van voorstellen ter besluitvorming in de stuurgroep.
6. De projectgroep is verantwoordelijk voor:
 - a. de aansturing van alle noodzakelijke werkzaamheden om te komen tot de benodigde realisatiebesluiten en de daadwerkelijke realisatie van projecten;
 - b. het periodiek informeren van de stuurgroep over inhoud, voortgang, financiën en knelpunten;
 - c. communicatie over de projecten.

7. De hierboven beschreven organisatie zal door de provincie verder worden uitgewerkt in een projectplan dat ter goedkeuring aan de stuurgroep zal worden voorgelegd.
8. Door de provincie zal een plan van aanpak voor de planuitwerkingsfase ter goedkeuring aan de stuurgroep worden voorgelegd.

Artikel 8 Risico's

1. De financiële bijdragen van partijen zijn maximale bedragen. In geval van dreigende overschrijding van het beschikbaar budget, zal door de stuurgroep de scope van de onderscheiden projecten worden bijgesteld.

Artikel 9 Wijziging

1. Elke partij kan de andere partij(en) schriftelijk verzoeken de overeenkomst te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een partij de wens daartoe aan de andere partij(en) schriftelijk heeft meegedeeld.
3. De wijziging en de verklaring(en) tot instemming worden als bijlage aan de overeenkomst gehecht.

Artikel 10 Opzegging

1. Elke partij kan de overeenkomst met inachtneming van een opzegtermijn van 6 weken schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze overeenkomst billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. Onder een zodanige verandering van omstandigheden wordt begrepen door een der partijen bestuurlijk vastgestelde bezuinigingen dan wel het niet goedkeuren van een begroting of begrotingsonderdeel ten laste waarvan een financiële bijdrage wordt verstrekt. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. De eventuele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van een opzegging wordt beperkt tot de maximum bijdrage per partij, zoals aangegeven in artikel 5, lid 1 van Deel A en artikel 4, lid 1 van deel B van deze overeenkomst.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 11 Inwerkingtreding en looptijd

1. Dit bestuursakkoord treedt de dag na dagtekening van de ondertekening in werking en geldt voor de periode tot en met 31 december 2024.
2. De overeenkomst eindigt op 31 december 2024, tenzij de stuurgroep beslist dat deze eerder eindigt, dan wel uiterlijk op 31 oktober 2024 beslist dat de geldingsduur wordt verlengd.

Artikel 12 Publicatie in Staatscourant

1. Binnen 3 weken na ondertekening van deze overeenkomst wordt de tekst daarvan door het rijk gepubliceerd in de Staatscourant.
2. Bij wijzigingen in de overeenkomst vindt het eerste lid overeenkomstige toepassing.
3. Van opzeggen of ontbinden wordt door het rijk melding gemaakt in de Staatscourant.

Artikel 13 Geschillen

1. Alle geschillen tussen partijen in verband met deze overeenkomst of met afspraken die daarmee samenhangen kunnen – indien partijen niet tot overeenstemming kunnen komen – door één of meerdere van de partijen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter te Leeuwarden.

Artikel 14 Bijlagen

1. De bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze overeenkomst. In geval van conflicten tussen de overeenkomst en de bijlagen prevaleert de tekst van de artikelen van de overeenkomst.

-
2. Er zijn drie bijlagen bij deze overeenkomst: (1) Voorkeursbeslissing “Versterken Friese IJsselmeer-kust”, (2) Financiële onderbouwing en (3) Brief van de Volgelbescherming.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend, te Workum, 13 februari 2019

*De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga*

De gedeputeerde van de provincie Fryslân,

Deel B

Partijen,

Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, handelend als bestuursorgaan, en de provincie Fryslân als zodanig, beiden ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde S. de Rouwe, daartoe gevolmachtigd door het college van Gedeputeerde Staten cq de commissaris van de Koning de heer A.A.M. Brok handelende ter uitvoering van een besluit van het college van Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning d.d. 5 februari 2019 hierna gezamenlijk te noemen: "de provincie"

en

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Súdwest-Fryslân, handelend als bestuursorgaan, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door wethouder M. Offinga, daartoe gevolmachtigd door het college van burgemeester en wethouders en de gemeente Súdwest-Fryslân ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door wethouder M. Offinga daartoe gevolmachtigd door de burgemeester mevrouw J.A. de Vries handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 februari 2019 hierna te noemen: "de gemeente SWF"

en

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Fryske Marren, handelend als bestuursorgaan, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door wethouder F. Veltman, daartoe gevolmachtigd door het college van burgemeester en wethouders en de gemeente De Fryske Marren ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door wethouder F. Veltman daartoe gevolmachtigd door de burgemeester de heer F. Veenstra handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 februari 2019 hierna te noemen: "de gemeente DFM".

Overwegen het volgende,

- Rijk en provincie hebben in deel A van deze overeenkomst afspraken gemaakt over de verdere voorbereiding en realisatie van de maatregelenpakketten uit het Voorkeursbesluit van 22 november 2018.
- Dat de provincie richting het rijk optreedt als verantwoordelijke vanuit de regio.
- Dat de gemeenten en provincie de behoefte hebben om afspraken te maken over de invulling van deze verantwoordelijkheid van de provincie.

Komen het volgende overeen,

Artikel 1

De in Deel A genoemde artikelen 1, 4, 7, 8, 9, 11, 12 en 13 zijn van toepassing.

Artikel 2 Doel overeenkomst

Het doel van deze overeenkomst, deel B, is om afspraken vast te leggen over:

1. de organisatie en inrichting van de planuitwerkingsfase/realisatiefase van de vijf maatregelenpakketten;
2. financiële bijdragen van partijen;
3. de wijze waarop de financiële middelen vanuit de gemeenten aan de provincie ter beschikking worden gesteld.

Artikel 3 Doelverantwoording bijdragen

1. Partijen komen overeen dat kosten die ten laste worden gebracht van het Deltafonds dienen te passen binnen de wettelijke doelen van het fonds, zijnde de financiering en bekostiging van:
 - a. maatregelen en voorzieningen ter voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;
 - b. maatregelen en voorzieningen ter bescherming of verbetering van de chemische of ecologische kwaliteit van watersystemen;
 - c. het inwinnen, bewerken en verspreiden van met de onderdelen a en b samenhangende gegevens en het verrichten van met de onderdelen a en b samenhangende onderzoeken.
2. Partijen komen overeen dat de planuitwerkingsfase een bevestiging moet opleveren van de passendheid zoals bedoeld in lid 1. Dit zal onderdeel uitmaken van de door de Minister te nemen projectbeslissingen.

Artikel 4 Financiële Verplichtingen

1. Vanuit de regio is een bijdrage van € 4,9 miljoen (inclusief BTW) beschikbaar voor de realisatie van de onder Deel A artikel 4 lid 1 en 2 benoemde maatregelpakketten. Deze bijdrage is opgebouwd uit:
 - a. Provincie Fryslân: 1,9 mln;
 - b. Gemeente SWF: 1,2 mln;
 - c. Gemeente DFM: 1,14 mln;
 - d. Bijdrage vogelbescherming via Fryske Gea; 0,65 mln (zie bijlage 3).
2. De realisatie van de maatregelenpakketten als benoemd in Deel A, artikel 4, lid 1 en 2, is een verantwoordelijkheid van de provincie.
3. De provincie maakt met betrekking tot beheer en onderhoud afspraken met de beheerders voor de te realiseren projecten.
4. Personele kosten uit de eigen organisaties ten behoeve van de verdere planuitwerking en realisatie in de projectorganisatie zijn onderdeel van de bijdragen genoemd onder lid 1.
5. Personele kosten van de ambtelijke voorbereidingsgroep Versterken Friese IJsselmeerkust en de stuurgroep kunnen niet ten laste van het beschikbare budget worden gebracht. Deze kosten zijn voor rekening van de onderscheiden partijen.
6. Financiële verantwoording vindt middels "Single Information, Single Audit" (SISA) plaats via de jaarrekening van de provincie Fryslân. Inhoudelijke verantwoording vindt plaats via de stuurgroep Gebiedsagenda Sudwesthoeke.

Artikel 5 Kasritme

1. De door gemeenten beschikbaar gestelde middelen voor 2019 worden in februari 2019 ter beschikking gesteld aan de provincie. De hoogte van deze middelen is vermeld in onderstaande tabel onder de kolom "2019".
2. De door de provincie beschikbaar gestelde middelen voor 2019 worden in februari 2019 beschikbaar gesteld voor de planuitwerking van de maatregelenpakketten.
3. De hoogte van de middelen voor de periode 2020-2024 is vermeld in onderstaande tabel onder de kolom "2020-2024". Voor die periode zal op basis van de planstudieresultaten door de stuurgroep een definitief kasritme worden overeengekomen.
4. De middelen worden ieder jaar door de provincie en gemeenten in februari ter beschikking gesteld aan de projecten.

Partij	2019	2020-2024	
Provincie	€ 111.145	€ 1.788.855	€ 1.900.000
SWF	€ 70.197	€ 1.129.803	€ 1.200.000
DFM	€ 66.687	€ 1.073.313	€ 1.140.000
	€ 248.030	€ 4.001.970	€ 4.240.000

Artikel 6 Opzegging

1. Elke partij kan de overeenkomst met inachtneming van een opzegtermijn van 6 weken schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze overeenkomst billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. Onder een zodanige verandering van omstandigheden wordt begrepen door een der partijen bestuurlijk vastgestelde bezuinigingen dan wel het niet goedkeuren van een begroting of begrotingsonderdeel ten laste waarvan een financiële bijdrage wordt verstrekt. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. De eventuele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van een opzegging wordt beperkt tot de maximum bijdrage per partij, zoals aangegeven in artikel 5, lid 1 van Deel A en artikel 4, lid 1 van deel B van deze overeenkomst.

Artikel 7 Bijlagen

1. De bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze overeenkomst. In geval van conflicten tussen de overeenkomst en de bijlagen prevaleert de tekst van de artikelen van de overeenkomst.
2. Er zijn drie bijlagen bij deze overeenkomst: (1) Voorkeursbeslissing "Versterken Friese IJsselmeerkust", (2) Financiële onderbouwing en (3) Brief van de Volgelbescherming.

Aldus overeengekomen en in drievoud ondertekend, te Workum, 13 februari 2019

De gedeputeerde van de provincie Fryslân,

De wethouder van de gemeente Súdwest-Fryslân,

De wethouder van de gemeente De Fryske Marren,

BIJLAGEN

Bijlage 1 Voorkeursbeslissing “Versterken Friese IJsselmeerkust”

Ingestemd is met de start van de planuitwerkingsfase van de volgende maatregelenpakketten:

1. Maatregelenpakket Workum

Dit maatregelenpakket bevat oplossingen voor de erosieproblemen en de afname van de ecologische kwaliteit van de belangrijkste natuurgebieden van het IJsselmeer, Workumerwaard en Stoenckherne, en het tussenliggende recreatiegebied It Soal. In dit pakket komt de beoogde aanpak, gericht op samenwerking, integratie en synergie, het meest tot zijn recht. Het is een combinatie van erosie-aanpak en de invulling van koppelkansen op het gebied van economie (toerisme en recreatie), cultuurhistorie en ecologie.

Workumerwaard

De Workumerwaard heeft grote last van de negatieve effecten van erosie en sedimentatie. De huidige buitenwaard rolt jaarlijks onder invloed van storm en hoog water met enkele meters op en wordt daardoor steeds kleiner. Dit wordt opgevangen met een erosie-aanpak, gericht op het aanvullen met zand en schelpen. Hierdoor wordt de oude kustlijn hersteld met pioniersstranden en zandeilanden. Daarnaast bevat de erosie-aanpak het opwerpen van een extra beschermingswal met ‘stormbroedkering’ waar achter een beschermd gebied ontstaat, dat in stormachtige periodes fungeert als hoogwatervluchtplaats voor vogels. Tenslotte wordt in de Workumerwaard de kans ingekopt om de Workumer binnenwaard te verbinden met het IJsselmeer, waardoor het met minimale middelen een bijdrage kan leveren aan de ecologische kwaliteit van het watersysteem van het IJsselmeer. De koppelkansen zit hier onder andere in het realiseren van een kleine vispassage (werk met werk). Zo kan de binnenwaard ook worden benut als paai- en opgroeigebied voor vis.

It Soal

Het recreatiegebied It Soal heeft eveneens te maken met erosie in combinatie met onregelmatige verzanding van strand en vaargeul. Vooral na stormachtig weer zijn een deel van het strand van It Soal en de zandplaten die er voor liggen weggeslagen en verdwijnt een groot deel van het zand in de vaargeul. Dit heeft een grillig karakter, waardoor het niet altijd duidelijk is of het verantwoord is de vaargeul te gebruiken. De vaargeul It Soal is echter een cruciale verbinding naar de havens in Workum en het binnendijkse vaargebied Friese Meren. Met een herprofilering van het strand in combinatie met een nieuwe strekdam en een verlenging van de bestaande strekdam behoren deze problemen tot het verleden. Het levert een meer betrouwbare vaargeul op en het strand blijft beter op zijn plek. Met deze gecombineerde erosie-maatregel en regionale koppelkansen (onder andere realisatie strekdam, optimaliseren gebruiksmogelijkheden voor waterrecreatie) is een duurzame oplossing gevonden voor de knelpunten bij It Soal. Een maatregel die duurzamer is dan het verbreden en periodiek baggeren van de vaargeul. De bereikbaarheid van Workum komt hiermee in lijn met die van andere grote (recreatie)havens in het IJsselmeergebied die vol op de wind liggen. Deze zijn nagenoeg allen voorzien van beschermende havendammen Stoenckherne.

De verlenging van de bestaande strekdam leidt tot extra zandaanwas in het noordelijk deel van het natuurgebied Stoenckherne, een buffer voor de achterliggende slikplaten en rietgebieden. De aanpak is verder gericht op het vitaal maken van het riet, het creëren van slikranden en het realiseren van een gebied waarin natuurlijk peil, in combinatie met bredere watergangen. Hiermee voorziet het in oplossingen voor de negatieve effecten het omgekeerde peil van het IJsselmeer en levert het een relevante bijdrage aan de ecologische kwaliteit van het watersysteem van het IJsselmeer.

Synergie oplossingen It Soal en Workumerwaard/Stoenckherne

Het herstel van de Workumerwaard met zand en schelpen kan worden geoptimaliseerd door combinatie te zoeken met werkzaamheden voor herstel van strand en vaargeul bij It Soal. Een verlenging van de strekdam ten noorden van Stoenckherne zal leiden tot meer verzanding aan de zijde van het natuurgebied. Dat levert extra natuurkwaliteit op.

Versterken beleving recreatie, cultuurhistorie en natuur

De erosie-aanpak vergroot de belevingswaarde van het gebied, de natuurgebieden worden gevarieerder. Een mooie aanleiding om de twee bijzondere plekken in en bij de Workumerwaard (kijkplateau ‘Hokje Bakker’ en de kijkheuvel bij It Soal) te versterken. Zij bieden natuurliefhebbers en bezoekers al fantastisch uitzicht op de natte delen van de waard. De twee plekken worden verrijkt met cultuurhistorische informatie over de ontstaansgeschiedenis van de Workumerwaard en de betekenis van de

Soldatengracht in het gebied. Daarnaast kan 'Hokje Bakker' worden voorzien van webcams, waardoor het nog meer een hotspot wordt voor vogelkijkers en natuurgerichte recreanten. Dit vormt een eerste aanzet om de weg naar 'Hokje Bakker' op termijn te transformeren tot een 'natuurboulevard', één van de toekomstige ambities.

2. Maatregelenpakket Mokkebank

Een deel van de in 1993 / 1994 aangelegde zandplaten (120.000 m³) zijn in de loop van de tijd geërodeerd naar dieper water. Met de toevoeging van kleine zandmotoren langs de kust wordt de situatie op robuuste wijze hersteld met kans op (schier)eilandvorming. De maatregelen die gericht zijn op het terugbrengen van vitaal waterriet, onder andere door het creëren van een natuurlijk peilpolder, zijn oplossingen die bijdragen aan de ecologische kwaliteit van het watersysteem. Met hier aan gekoppeld beperkt meerwerk zijn de voorzieningen voor het de natuurlijk peilpolder te voorzien van vispassages en kan dit gebied ook functioneren als vispaai- en opgroeigebied.

In dit maatregelenpakket is erosie-aanpak gecombineerd met ecologische en toeristische-recreatieve maatregelen. Het geeft ook invulling aan de verbetering van de mogelijkheden voor recreatieve beleving van cultuurhistorie en natuur. Met een vogelkijkplek en een wandelverbinding tussen Mokkebank en Laauxum, langs de (nog in het landschap zichtbare) oude (vlucht)haven van Laauxum, wordt een missing link in het routenetwerk van Friesland opgelost, maar worden ook cultuurhistorische verhaallijnen (gekoppeld aan Laauxum) zichtbaar gemaakt. Een mooie eerste stap in het werken aan de cultuurhistorische ambities van Laauxum.

3. Maatregelenpakket Lemmer – Tacozijsl

In dit maatregelenpakket ligt het accent op de economische ontwikkeling van de Friese IJsselmeerkust en bestaat voor het grootste deel uit ingevulde koppelkansen. De regio investeert in één van de entrees van de Friese IJsselmeerkust met een herinrichting van de Plattedijk in Lemmer, in de invulling van een missing link in de fietsroutestructuur tussen Tacozijsl en Nijemirdum en in het ontwikkelen van een belevingsplek bij Tacozijsl. Bij de inlaat worden de historische oude zeesluizen en het verhaal van de joodse begraafplaats weer zichtbaar in combinatie met informatie over de natuurontwikkeling in dit gebied. Die bestaat uit de ontwikkeling van vitaal riet met brede watergangen en poelen, dat bijdraagt aan de ecologische kwaliteit van het watersysteem van het IJsselmeer.

4. Maatregelenpakket Hindeloopen

Het strand in Hindeloopen (bij het badpaviljoen en camping Schuilenburg) heeft te maken met strandafslag en problemen met het vasthouden van zand. Het zand spoelt hier weg richting de haven van Hindeloopen. De kust wordt hier hersteld met robuuste zandvasthoudende maatregelen in combinatie met zandsuppletie. Met deze maatregelen wordt ingespeeld op de regionale ambitie om de badcultuur weer terug te brengen bij de stranden ten zuiden van Hindeloopen.

5. Maatregelenpakket Gaasterland

In dit maatregelenpakket ligt het accent op de economische ontwikkeling van de Friese IJsselmeerkust en erosie-aanpak met herstel van de stranden De Hege Gerzen en 't Mirnser Klif. Deze stranden zijn de afgelopen jaren flink geërodeerd. Hierdoor is het strand – en daarmee de beschikbare ruimte voor recreanten – steeds smaller. Met robuuste zandsuppletie en fixerende maatregelen zijn de stranden straks weer op orde en maken naar verwachting meer bezoekers aan de regio Gaasterland gebruik van deze stranden. Het verblijfsklimaat voor toeristen en recreanten krijgt hierdoor een impuls.

Bijlage 2 Financiële onderbouwing

Maatregelenpakketten, onderbouwing en dekking

In de planuitwerkingsfase wordt de voorkeursoplossing verder uitgewerkt tot concreet uitvoerbare en financieel haalbare acties en maatregelen. Deze kosten zijn onderdeel van de in de SSK-raming opgenomen engineeringkosten voor realisatie (8% van de voorziene bouwkosten). Het restant van de engineeringkosten is verwerkt in de periode 2020-2024. De bijdragen van de partijen zijn verdeeld naar rato van de totale bijdragen.

Voorkeursbesluit Versterken Friese IJsselmeerkust						
Maatregelenpakket	totaal			planfase		
	in euro's, incl BTW	Deltafonds	Regio	Deltafonds	Regio	Totaal
Workum	€ 11.056.600	€ 8.713.800	€ 2.342.800	€ 490.206	€ 131.797	€ 622.003
– Aanpak erosie Workumerwaard	€ 6.171.400	€ 5.934.800	€ 236.600	€ 333.870	€ 13.310	€ 347.180
– Aanpak erosie Stoenckerne	€ 849.600	€ 849.600		€ 47.795		€ 47.795
– Aanpak erosie It Soal	€ 3.929.400	€ 1.929.400	€ 2.000.000	€ 108.541	€ 112.513	€ 221.053
– Recreatieve beleving	€ 106.200		€ 106.200		€ 5.974	€ 5.974
Mokkebank	€ 3.009.000	€ 2.478.000	€ 531.000	€ 139.403	€ 29.872	€ 169.275
– Aanpak erosie Mokkebank	€ 2.478.000	€ 2.478.000		€ 139.403		€ 139.403
– Versterken recreatieve structuur	€ 531.000		€ 531.000		€ 29.872	€ 29.872
Lemmer – Tacozijl	€ 1.989.600		€ 1.989.600		€ 111.928	€ 111.928
– Diverse regionale maatregelen	€ 1.989.600		€ 1.989.600		€ 111.928	€ 111.928
Hindeloopen	€ 312.600	€ 289.000	€ 23.600	€ 16.258	€ 1.328	€ 17.586
– Herstel strand Badpaviljoen	€ 289.000	€ 289.000		€ 16.258		€ 16.258
– Cultuurhistorie	€ 23.600		€ 23.600		€ 1.328	€ 1.328
Gaasterland	€ 519.200	€ 519.200		€ 29.208		€ 29.208
– Herstel Hege Gerzen	€ 259.600	€ 259.600		€ 14.604		€ 14.604
– It Mirnse Klif	€ 259.600	€ 259.600		€ 14.604		€ 14.604
TOTAAL	€ 16.887.000	€ 12.000.000	€ 4.887.000	€ 675.076	€ 274.924	€ 950.000

Bijlage 3 Bijdrage vogelbescherming via Fryske Gea

Provincie Fryslân
De heer S. de Rouwe
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Datum : 24 januari 2019
Kenmerk : 19 Fo16
Uw kenmerk : n.v.t.

Betreft : Versterken Friese IJsselmeerkust, financiële bijdrage Vogelbescherming

Geachte heer De Rouwe,

Ten behoeve van het project 'Meer IJsselmeer' is Vogelbescherming Nederland (VBN) een samenwerking aangegaan met It Fryske Gea (IFG). Vogelbescherming Nederland heeft hiervoor een bijdrage ontvangen van de Nationale Postcode Loterij (NPL) die ingezet moet worden ten behoeve van natuurontwikkeling langs de IJsselmeerkust. Vogelbescherming en de NPL hebben criteria opgesteld waar deze projecten aan dienen te voldoen. Van belang is dat er visopgroei- en/of vistrefaciliteiten worden gerealiseerd die bijdragen aan de visstand in het IJsselmeer en daarmee aan de vogelpopulaties in het IJsselmeergebied.

Vogelbescherming is voornemens in totaal maximaal € 650.000 bij te dragen aan het project 'Versterken Friese IJsselmeerkust'. In dit bedrag is opgenomen de BTW (VBN is normaliter BTW plichtig en kan de BTW niet terug vorderen) en de eerder afgesproken tegemoetkoming in de consultancy kosten t.b.v. de planvorming (aan IFG). We richten onze inzet op een verdeling van 50% naar project 'Mokkebank' en 50% naar project 'Tacozijs'.

Onze sterke voorkeur gaat uit naar een betalingsconstructie middels een donatie. Deze brief is om aan te geven dat Vogelbescherming Nederland daadwerkelijk bovenstaand bedrag op een gelabelde rekening heeft staan. Voor nadere bevestiging kan u zich wenden tot de project controller.

POSTBUS 925 3700 AX ZEIST • BOULEVARD 12 3707 BM ZEIST • 030 693 77 00
WWW.VOGELBESCHERMING.NL

Bij het beschikbaar stellen van bovenstaande middelen gaan we ervanuit dat het 'versterken Friese IJsselmeerkust contract' tussen het Rijk en de Regio op korte termijn wordt ondertekend. Het NPL project 'Meer IJsselmeer' van Vogelbescherming Nederland heeft een looptijd tot maart 2020. Het is goed mogelijk dat voor maart 2020 'project Mokkebank' en 'Project Tacozijs' nog niet volledig opgeleverd kunnen worden. Voor de zekerheid willen we daarom een eerder symbool moment creëren, zodat we op feestelijke wijze bijvoorbeeld de start van het project kunnen laten zien. Het verzoek aan de partners in dit project (IFG, provincie Fryslân) is dan ook om daar aan mee te werken.

Met vriendelijke groet,

Fred Wouters
Directeur